

Մանգրամի Էֆեաք

Մ Ի Ի Ն Ա Տ Ի Ի

ՈՒՄՈՒՐԸ ԲՕԼԻԹԻԳԸՅՅԵ ՎԵ ՄԵՎԱՏՏԸ ՍԱՅԻՐԷ

ՊԻՐԻՆՃԻ ՍԷՆԷ

1866 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 27 ՍԱԼԸ

ՆԻՄԵՐՈ 160

Մանգրամի Էֆեաքը հափշտակաբար 6 եանի սենեակ 300
հիւսիս փերիլի, սենեակի գրքակցի, բաթա փարաւր տախի
իշխնտե օլարագ, 200 դշ օլուկ, ալթը պլըղը 100 դշ օլա-
գոմ, վե նիւսիւսի տախի 50 ար փարայա սաթըլաւագ տըր :

Իլանաթըն պէհեր սաթըլը իշին, պի-
րինճի տեֆատա 5, իրինճի տեֆատա 2,
վե իւշիւնճի վե սայիր տեֆատարտա 1
էր զուրուշ ալթնաւագ տըր :

Մէքթուկ վե սայիրէ, Պէյ-սղուտա տօղթու-եօղթա
467 նիւսերու խանտե ԼԷՎԱՆԹ ՀԵՐԱԼՏ Թապիւս-
նէսինտե, Կարապետ 8. Փանսեանէ կեօտերիլէք տիր :

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԸ ԽԱՐԻՃԻՅՅԵ

Հապատիսաթը խարիճիյէնին էն միւ-
հիմի միւսաւահանըն քեամիլէն իպգա
գըլընմասը իտի, իշթէ էլհամտիւլահ
օնու տախի կեօրտիւք. շէօյլէ քի Ավսթ-
լիա իլէ իթալիա տեվէթի պէնինտե
տախի միւսաւահա հանամէսի իմգալան-
տը պիթտի. Հալ պու քի, արգասընտան
պիր կիրիտ զայլէսի տիր չըգտը, վե պազը-
լար գըրդըմը կեօրէրէք եանկըն վար տէյի
պաղըլմանա պաշաւորար :

Սօգադա իրի քիշի պէնինտե պիր
մուարաղա գուհուր իթտիկինտե, հէրքէ-
սին օլուսա թէճէմմիւ իտիպ, վե իշէ-
րինտէն նիշէլէրին հիշ տէյիլ իսէ լիսանէն
միւտախէլէյէ գաղըլըլարը կիպի, Էվ-
րօպա զագէթալարընտան նիշէլէրի տախի,
կիրիտ զայլէսին կէլինճէյէ գատար, Շար-
գըն լազըրտըլըն տախի իթմէքտէ իքէն,
Աթինա վե մահալի սայիրէ զագէթալա-
րընա ալտանարագ, քեաֆթէթէն Շարգ
մէսէլէսին օրթաւա ալտըլար, վե սաշ-
մա սարան օլարագ իսթէտիլէրին սէօյ-
լէմէյէ պաշաւորար :

Շարգ մէսէլէսի պիւլիւք պիր մէսէլէ
օլտու զուհուտան, օնու իւզէրինէ միւպա-
հասաւա կիրիլմ քիշին գուտրէթ իմիլգոն
եօգարը օլտու զուհու իգլար իտէրիլ, վե
մէմալիքի մահրուսէնին պազը, վե պէլ-
քիտէ էքսէր մահէլէրինտե, Սալթանա-
թը սէնիյէնին նիշէթի խայրիյէսին բաղ-
մէն, Փուգարանըն, էմմա տէյիլ եալը-
նը պիրիսթիեանլարըն գուլու մ ու թէ-
ատտիեաթ կեօրմէքտէ օլուպ, վե ճէհա-
լէթ ու սէֆալէթտէ պուլունտուգլարըն-
տա ինքեար իտէմէյիլ, լաքին գամիր ու
ինսաֆըմըգա գարշը, Էվրօպա զագէթա-
լարընն եազտըլարը եալանլարա վե իֆ-
թիւրալարտա հագգ վէրէմէյիլ :

Մէքթուր զագէթալար, Շարգ մէսէ-

լէսին քէնտիլէրէ պիր սէրմայէ իտէրէք,
Տէվէթի ալիյէ ալէհինտէ էօյլէ եալան-
լարա, իֆթիլալարա, վե հագարէթլէրէ
չըգըլմըլար տըր քի, հէման էմօալի նա
մէշհուտ տուր տէնիլսէ ճայիլ տիր :

Էվլէլա, եալան վե իֆթիւրալարընտան
պիրիսի շու տուր քի, եալընը կիրիտտէ
իլթիլալ վար տըր տէյէճէք եէրտէ, կիւ-
եա եանեաւա, Սէլանիքտէ վե մահալի
սայիրէտէ տախի խրիսթիեանլար աեազ-
լանմըլար, վե ումու մէն աեազլանմագ
նիշէթինտէ իմիլէր կիպի բիրէյի տէվէ
իթմէքտէ տիրլէր, հալ պու քի պուհուր
քեամիլէն եալան օլտու զու շէմ կիպի
մէյուտանտէ տիր :

Վե մէյուտանտէ հիւ պիր պարպարըգ
եօգ իքէն, ասաքիլի Շահանէ վե եախտ
Մըսրիյէ ալէհինտէ օլ գատար պար-
պարըգ թէսալվուրու վիրմէքտէ տիրլէր
քի, հագըգաթի հալտէն պի խապէր
պուլունտան Էվրօպալարըն օգուտուգլա-
րընտա, գալպէրինտէ իսլամլար հագ-
գընտա էսէրի նէֆրէթ հիսս իտէճէքլէ-
րինտէ շիւրհէ եօգ տուր :

Վե շուրտար տախի զարայիպ նէվին-
տէն տիր քի, կիւեա մէքթիւր զագէթա-
լար խրիսթիեանլարըն խայր ու սէլուտէ-
թին տէրիլ իթտիլէրի հալտէ, եալը-
նը րու մէլի խրիսթիեանլարըն թէշէքթի
վե իֆթիւրալարըն մէյուտանէ վագ իտիպ,
հալ պու քի, Անտօլուտա հիշ խրիս-
թիեան եօգ տուր կիպի, օլ խուսուսճա
քեամիլէն սիւքիլթ իթմէքտէ տիրլէր :
վե պուհուտան իսէ աշիքեար անլաշըմագ-
տա տըր քի, միւրաւարը խրիսթիեանլա-
րըն խայր ու սէլամէթին տիւշիւնմէք
օլմանըպ, իլա քէնտի տէվէթլէրինին
րու միլիտէ օյնաթմագ իսթէտիլէրի
աթլարը իշին պիրէր մէյուտան հագըլա-
մագտան իպարէթ պուլունմագտա տըր :
Հէլէ պիր հագարէթլէրի ազըլ պէնիլի

ատէմէ տապան տապանա մուղայիր տիր :
շէօյլէ քի, պազըլարընն ազըլնճա, կիւ-
եա իսլամ էհալիսինին « սիվիլիզէ օլմաթը
իշթիւտէն տէյիլ իմիլ » պու զիւ իւ-
միւն եանլը օլմասըն աշիքեար սուրթ-
տէ կեօրմէք իշին պաշգա եէրէ կիլմէ-
յիպ, իլա պիպլաթ րօմա մէմալիքի հիւ-
քիւմէթին տիգգաթ օլունսա քեաֆթի
տիր. եանի տիմէք իսթէրիլ քի, խրիս-
թիեանլարըն մէրքէգի օլան պիր մէմալիք-
տէ, թիւրքիտան զիեատէ պիր սէր-
պէսթլէք, պէնկինլէք, թէմիլլէք, ու-
լու մ ու ֆիւնուր, սանաի վե զիրաւթ
ու թիւարէթ պուլունմագտան պաշ-
գա, հաթթա Փագըլըգ, սէֆիլլէք,
տիլէնճիլլէք, վե ճահիլլէք թիւրքիտան
տախի զիեատէ պուլունտուգու հէր կիւն
կեօրիւլէքտէ տիր. տիմէք տիր քի, պիր
մէմալիքին ազատ գըլընըպ, վե էհալիսի-
նին մէտէնիյէթի, տին ու մէզհէպինէ
թապի պուլունմագտա օլմանըպ, իւ-
լա պաշգա սէպէպլէրէ թապի պու-
լունմագտա տըր : Պու մէսէլէ իւզէրինէ
պաշգա տէֆա տախի սէօյլէրիլ :

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԸ ՏԱԽԻԼԻՅՅԵ

Հէր քէսին մերագը կիրիտ զայլէսի-
նին նէեէ նէթիճէ վէրտիկինի անլամագ
տըր. հալ պու քի պիր հափշտակա պէ-
րու հէման հիշ պիր տիգգաթա շաեան
հալաթիս ալթնամամըլ տըր :

Տիւնքի Գուրիէտէ օգուտու զուհու
կեօրէ, ալաֆրանկա սեպտեմբեր 24 իւ-
միւտարէպէսինտէն սօնուտ պաշգա գալ-
ղա վուգու պուլմամըլ տըր. շիւնքի գօր-
պալար տաղարա չէքիլէրէ էմրի թէտա-
ֆիտէ պուլունմագտա տըրլար. Փագաթ
պու ճիւմէ իլէ տախի, քէնտիլէր կէլիպ
տայիրէյի իթաթա տախիլ օլմաթըտան
պաշգա, գէվալ լը քէօյլիլէրի տախի քէօյ-

լէրինէ պըրագմամագտա իմիչէր :

Պիզ պուրատա եալընըզ պիր գալիզ լազըրտըր իշիթմէքտէնիզ , վէ շու զօր պալըզա քիմ պիլիւր գաչ քիշի րէհպէր օլարագ , գէվալ լը էհալ լիւի ալտաթմըշար , գանտըրմըշար , վէ եւրլէրինի եուրտլարընը , վէ պազ պաղչէ վէ մահսուլալընը թէլը իլէ էլլէրինէ սիւահ ալտըրմըշար տըր . վէ չիմտի իսէ գըշ եագլաշմագտա օլտուղունտան , քիմ պիլիւր նէ գատար Ֆամիլեալար տիւշարը էնվայի սէֆալէթ ու մուսիպէթ օլաճագլար տըր :

Մուրախսա մէմուրու հազըթի Շէհարիեարի Մուսթաֆա բաշա հազըթիլէրի նասիհաթը բէտէրանէլէրի վէ սայ ու հիմմէթիլէրիլէ , զօրպալարըն չիմտիէ գատար տայիլէրի իթաաթա տախալէթիլէրի իհթիմալի գալիտէն իտի իսէտէ , պիզ գանն իտէրիզ քի , Աթինա զագէթալարընը պիլլէրիլէ եալանլարը իւմիտ վէ իսարալարընը մուծիպ օլտուղունտան պաչգա , իքի հաթիթատան պէրու էվրօպա զագէթալարընը տախի գուլանտըզլարը լիսան պիւթիլէն պիւթիլէն իւմիտ վէ ինստըրընը ալթըրմըշ տըր :

Պիզմէ պու զօրպալարըն կէլիպ թէսլիմ օլմալարը մէմուլին խարիճինտէ պուլունտուղունտան , պու զայլէնին խիթամէրէսիտէ օլպալիլմէսի , անճագ պիր պիւլիւք Ֆիւթուհաթլա օլպալիլմէք տիր . վէ պու Ֆիւթուհաթլա տիր ան էվ վէլ զուհուրա կէլմէսի միւրատ վէ արզու օլունսա ճայիզ տիր . չիւնքի վագըթ կէլիպ մէսէլէ ուզանտըզճա , էնվայի կիւլիւք , Ֆէնալըզ , վէ մէսարիֆաթը մուծիպ օլաճագը տէլը օլունմագտա տըր :

— Տիւնքի Գուրիէտէ , Պուրսա ճիւրալարընտա վուգու պուլան հայտուտլուզլարըն , վէ պինանէն ալէյհ էհալինին պիհուզուրլուղունտան վասֆը կէլիլտիքտէն սունրա , մէգքիւր Ֆէնալըզլարըն էօնիւ ալընմամասընա պաչըճա սէպէպ , միգտարի քիֆայէտէ միւրատ վէ զայրէթ պուլունմատըրը տըր տէնիլմիշ , վէ պունա իսպաթ տախի , Գըպըրըլը Մէհէմմէտ բաշա հազըթիլէրինին էտիրնէտէ , վէ Ահմէտ վէֆիզ էֆէնտի հազըթիլէրինին տախի Պուրսատա պուլունտուղլարըն հէնկեամլարտա ապա հայտուտ վէ իւրըսըզ լազըրտըր իշիթիլմէտիկի կէթիլիլմիշ տիր :

Մէզքիւր զագէթանըն պու լազըրտըր բէք տիգգաթա շանան տըր . վէ իլավէթէն պիզ տախի պէեան իտէրիզ քի , հայտուտլարըն մէյտանէ չըգարագ , չօղալմատը վէ քէսպի գուլվէթ իթմէսի , հիւքիւմէթի մահէլ լիւէնին սայ ու տիգգաթ վէ էհլիլմէթ ու գապիլիլմէթինէ նիսպէթլէ վուգու պուլմագտա տըր . շէյլէ քի պազը մէմուրիլին եալընըզ իսմի , հայտուտլարըն իսմ ու ճիւմիլին նասպէ :

տիտ օլմասընը մուծիպ օլմագտա տըր . նասըլքի Ջիեա պէյ հազըթիլէրի Ամասեաա պուլունտուղլարը միւտտէթճէ , հիշ պիր հայտուտլուզ իշիթիլմէտիքտէն պաչգա , Ամասեա բանայիլինէ կէլիլ իքէն էկէր պիր քիմէնին պէշ փարալըզ մալիւնէ պիր սարգընթըլըզ իտէն օլուր իսէ , հիւքիւմէթ թարաֆընտան պէտէլինին թէմամէն թէտիլլէ օլունաճագը ալէնէն իլան տախի օլունմուշ իտի :

Իմտի ումարըզ քի , Պուրսա միւթէսարըրֆը բաշա հազըթիլէրի , Գուրիէնին պու պահար իւզէրինէ զայրէթ ու տիգգաթլարընը ալթըրագ , հայտուտլուղունտէֆինէ հիմմէթ իտէլլէր , վէ իպատուլահըն բահաթընը միւլէտտի օլտուղունտան պաչգա , զագէթալարըն գըրիթիգասընտան տախի գուրիթուլուրար ...

— Ալտըրմըզ մալիւմաթա նագարէն , տիւնքի կիւն 150 նէֆէր գատար Գայսէրիլլէր միւսլիմ վէ զայրի միւսլիմ պիրլըքտէ օլտուղլարըն հալտէ , Գայսէրիլլէ գալիմագամը ալէյհինտէ , Ջաթը հազըթի սատարէթ բէհիլլէ տէօրթ եիւզտէն միւլթէճալիլ իմգա իլէ պիր գըլթա արդու հալթագտիլլէ , էհլիլ լիեագաթ վէ սահիպ մէհարէթ պիր զաթըն թայեիլինէ հիւմմէթ պուլունմագընը իսթիտա իլլէմիշլէր , վէ հուզուրի սատարէթ բէնահիլլէ գապուլ օլունարագ , լիսանէն տախի իֆալտէյի հալ իթմիլլէր , վէ թէշէքքիլէրի պի էսաս օլմատըրը թագտիրտէ իսթիտալարըն իճրասընա հիմմէթ պուլունմաճագը ճէվապընը ալմըշար , վէ հաթիթա , քէյֆիլլէթին թահգըրը զըմընտա Պապը ալի թարաֆընտան ինգարէ վալիսի հազըթիլէրինէ թէլէկրաֆ քէշիտէ գըլընաճագընը տախի իշիթիլլէր տիր :

Ջաթէն տէօրթ պէշ եիւզ իմգալը պիր գըլթա մահգըր տախի վալիլի միւլարիլլէյհ հազըթիլէրինէ թագտիմ գըլընմը օլտուղունտան , իսթիտալարընըն եագընտա իճրասը կէօրիլլէճէյի էմէլի էլլէպտէն պուլունմագտա տըր :

— Ամասիա միւթէսարըրֆը սապըզ Ջիեա պէյ հազըթիլէրի , Մէճիլի վալիեա ազալըրընա թայեիլին պուլունմուշ տուր :

ՁԵՆԿԻՆԼԻԲ

Մահ-421 159 -- -- -- -- --

Վագաա , թարաֆը Սալթանաթը սէնիլլէտէն , հէր թարաֆա հէր վագըրթ հէքիմէր կէօնտէրիլլէրէք , պիլլէրճէ չօճուզլար աշաթտըրլմագտա , վէ պիլլէրճէ մէրիլլէրին էմրի թէտալիլլէրինէ լութֆ ու հիմմէթ պուլունմագտա տըր . լաքիլլէ հալինին քէսրէթինէ վէ ճէհալէթինէ նիսպէթլէ , շու լութֆ ու քէրէմճէ հատտէն զիեատէ տահա իհթիլիւն պուլունմագտա տըր :

Ֆրանսատա ումուհէհալի Ալմանեա , ինկիլթէրրա վէ Ամէրիգա գատար թալիլլէր մէտէնիլլէթտէ իլէրուլէեմէմիշլուպ , վէ սաեւրտա 40 միլիօնտան էքսիք պուլունմագտա իքէն , 20 պին նէֆէր տիպլումալը հէքիմ պուլունտուղու հալտէ , թիւրքիսմըզտա իսէ , 30 միլիօն էհալի իլին , գանն իտէրիզ քի , անճագ 500 նէֆէր տիպլումալը հէքիմ պուլունմագտա , վէ պուլունանլարըն էքսէրիսի տախի եալընըզ պիր գաչ մահէլլէ թօրլանմագտա տըրլար :

Տիմէք տիր քի , պիզիմ էհալիլիլլէ , Ֆրանսա էհալիլիլլէն եալընըզ սըհէթի պէտէնիլլէտիլին գայրլմատը ճիհէթլէ օլթուզ գըրըզ տէրէճէ կէրիտէ պուլունմագտա տըր :

Հէլէ թաշալարտա հէքիմ պուլունսա տախի , չօգ եւրլէրտէ , վէ ալէսսէվիլլէ , էճէլլէ վէ գատէլլէ ինանլարագ , հէքիմ տէն ուզագ գալըլմագ առէթ հիւքիլլէնէ կէշմիշ օլտուղունտան , վէ պու էֆքեալը պաթըլլէնին տէֆինէ , բուհպանլար թարաֆընտան հիմմէթ օլունմալուղունտան պաչգա , հիշ տէյիլ իսէ մէքթիլլէր պուլունարագ , եալաշ եալաշ էնվարը մէտէնիլլէթլէ զուլմէթի ճէհալէթ թագեիլ գըլընմագտա տախի օլմատըրընտան , հէքիմէրէ եա հիշ իթիպար իթմէմէքտէ , վէ եախօա հէքիմիլլէ պատիհապ էօյրէնիլլէր առի պիր սանաթ տըր կիպի , փալա վէրուիլլէրի վագըրթ , տիլլէնիլլէ վէրիլ վէշ գըսգանարագ վէ բէք ճիւզիլլէթ նէվիտէն պիր շէյ վիլմէքտէ տիրլէր :

Թաշալարը պիր տագըզա իլին , պէր թարաֆ իտէլիմ , հաթիթա նէֆսի իսթանպուլտա տախի , եւրլի ֆագըրլար իլէ , խուսուսիլլէ թաշալարընը եիւզտէ տօգսանը հէքիմ եիւզիլ կէօրմէքսիլլէն , թէհի եւրտէ բէնէյիլլէ էճէլլէ տիւշմէքտէ տիրլէր :

Ֆագըրլարա գօլպըզ իլին , հէր թալաֆտա խայրաթ իտէլլէր , փարասըզ հէքիմէր վէ էճգախանէլլէր պուլունմալուղունտան պաչգա , պարի հիշ տէյիլ իսէ , միւլմիլլէ մէրթէպէ ազ տէֆա իսասթալանըզ վէ ազ տէֆա իլլէթ սահիպի օլտուլար իլին , տպ ու հալալարընա , վէ մէքիլլէթ ու մէլպուսաթլարընա տախի տիգգաթ օլունմագտա տըր :

Եւրլի ֆագըրլար կէրշի հիշ տէյիլ իսէ հալաաար եւրլէրտէ օթուրուպ , վէ օլտուգճա թէմիլլէ իլլէ իթինա իտէպիլմէքտէ տիրլէր . հալ պու քի թաշալը ֆագըրլարըն եաթտըզլարը մահէլլէրիննէմ լիլլի , վէ հալաաըզ լըղը , վէ իւսթ պաչալընըն բէրիշանլըղը վէ բիթլիլլէ , վէ ետիլլէրի եմէքլէրին սէֆիլլիլլէ , բէք էսէֆ իտէճէք պիր հալտէ տիրլէր :

Պունլարա իլավէթէն պիրտէ մէյիալնէլլէրին քէսրէթի , Ֆուգարանըն սէֆալէթ ու մուսիպէթիլլէ , վէ պինապէրին

ատենի սրհնդակների պիւթիւն պիւթիւն
մուծիւք օրմագտա տրր :
Նէ՛ եւրապայէր զարիպէր իսթան
պօլտա : Հաւասար սագըիլ պիր օտա եւ
պիր պօտրոււմ քէօշէսինտե եւրը աչըզ
վէ եւրը գաբալը պիր գուրու թահթա ,
քիլիմ , վէ եւրօտ քէշէ վարչասըիւզէ
րինտե եւթըպ , ախլամ սապահ սայքի
եւթան էթմէք իլէ կէշինիլէր , վէ սա
պահտան ախլամա գատար եւրըմ գուն
տուրա իշին չալըշըր , վէ սենէտե ալթը
այ գազանտըղընը նըսֆընը տախի ախ
շամտան ախլամա մէթանէլէրէ թէսլիմ
իտէրէր , սէրօշ օլուրլար , աճ գալըրլար ,
սօուգ ալըրլար , ալաւա պիր խաթա եւ
թըրլար , վէ նիհայէթ , չօգ տէֆա եւ
էօլիւրէր , վէ եւրօտ սագաթ օլուրլար :
Հէր տէվէթին արգու վէ նիլէթի մէ
մալիքին պիւթիւմէսի վէ էհալիսին չօ
ղալմասը վէ գէնիլն օլմասը , վէ պինա
պէրին վարիտաթլարընը արթմասընտան
իպարէթ օլտուղունտան , եէքտիկէրինն
եէր վէ տտամընը չալմագ , վէ եւրօտ
պիրէր թարիգ ու թէտպիր իլէ քէնտի
գապթարընա կէշիւմէք իքէն , նասը քի ,
հէնուգ կէօզիւմիւգ էօնիւնտէ օլան Եու
նան հիւքիւմէթի , քէնտի գալիֆիլինէ
տախի պագմաեարագ , վէ հէր պիր քիւս
թախըղը էլէ ալարագ , կիրիտ ճէգիւրէ
թիւի դասպ իթմէքիլէ չօզըշմըշ տըր ,
պիլիտէ իսէ , էսէֆ իտէրէք սէօլէրիլքի ,
միլիօնլարճա գաթէն գազանըմըշ օլան է
հալիլէրին էօմր ու հաեաթլարը , հէր
սաաթ թէհիլէրտէ պուլունմագտա , վէ
նասը քի սէօլէտիք , սենէտէ էճէլէ եիւզ
լէրճէ պին ճան զիեատէ գուրպան իթ
տիքտէն , վէ մաստի վէ մանէվի տախի
լէն նիլէ գարալարը տալէթ իլէտիքտէն
պաշգա , տիւշմէնլէրին տախի նիլէ միւ
պալաղալը լագըրտըրլարընա , մէսէլա պա
ղը էվթօպա դաղէթալարընը , « թիւր
քիատա պուլունտան եիւզ սենէ մուգատ
տէմ եիւզ միլիօն էհալի վար իքէն , շիմտի
եիւզտէ պիր բաեը , վէ կիրիտտէ պուն
տան էլի սենէ մուգատտէմ եէտի եիւզ
պին նուֆուս վար իքէն , շիմտի իսէ նըս
ֆը տախի գալմամըշտըր տիմէլէրինէ
տախի սէպէպիլէթ վիւմէքտէյիլ :

Նէ՛ լագըմ ուգաղա կիթմէք , նէֆաի
իսթանպօլտա պուլունտան շու գատար
պին թաշալը սէֆիլէր սէօլէտիքէրիմի
զի թաստիգ իթմէքտէ տիրլէր : զիւրա ,
քէնտիլէր պուլունտա եւրը աճ վէ եւրը
թօգ եւաշտըգտան պաշգա , ֆալիլեա
լարընը տախի սէֆալէթին մուծիւք օլ
մագտա տըրլար : վէ տէվէթ տէյէպիլի
րիլ քի , եալընըզ պուլունտա զարիպէ
րին եիւզիւնտէն սենէվի եիւզ պին նու
ֆուս դայպ իթմէքտէ տիր :

Վագաա , հէր մէմալիքտէ դուրպէթ
տէ կէշէնլէր պուլունտա , լագին հէման

հիշ պիր եէրտէքի դուրպէթլիլն սէպէ
պի պուլունտա զարիպէրին կիպի օլ
մաեըպ , վէ պուլունտաքիլէր գատար սէ
ֆիլ տէյիլ տիրլէր : շէօլէ քի , պու
լունտաքի թաշալը ֆագըրլար պաշգա
պիր շէյ իշին , եանի եէրլէրինն տար
լըզը , թարլա վէ պաղ ու պաղէլէրի
նին մահալտարըզըզը , վէ հալալարը
նըն պօզուգուղու իշին վաթանլարընը
թէրք իթմէյիպ , իլա պիր թագըմ
միլք ու միլէթ իսպիլիլէրին գուլուն ու
թէտտիլեաթլունտան գուրթուլմագ իշին
իթմիլէր տիր : վէ պու զիլլէրին կէշտի
կիմիլ գուլունլար էօլէ պիր հալ քէսպ
իթմիլէր տիր քի , դայլէթ տիգգաթլը
թէֆթիլ վէ թէճէսիւսիլ մէյտանէ կէ
լիպ , վէ էսասը թէպէտտիլաթ ու իս
լահաթ վուգու պուլունտագճա , տէվէ
թէ տտուրգ վէ սահիլ իսթիգամէթ մէ
մուրլար տախի կիթմէլէր , էհալիլն իս
հալթ իթտիրիլմէսիլ էէք գօլայ տէյիլ տիր ,
վէ էհալի օլ գատար ճահիլտիր քի , քէն
տի սէֆալէթին սէպէպ օլան քի՛մալի ,
եւրօտ գա՛նիլ շէյ տիր օնու տախի ֆէհ
մինտէ տէյիլ տիր : վէ սայիլ մէմալիքտէ
կէրիլ աճըգտան էօլէնլէր տախի վարտը ,
լագին օնլար միւսթէսնա օլուպ , ալէսսէ
վիլէսի իլի եէմէքտէ վէ իլի եաշամագ
տա տըրլար :

ԱՇՈՏ ԲԱԳՐԱՏՈՒՆԵԱՆՑ ԵՒ ՍԻՕՆ
ԱՄՍԱԳԻՐ

Աշոտ Բագրատունեանցին ով ըլլալը , ինչ
գոյն եւ ձեւ ունենալը չեմ գիտեր , այն ա
նունով մէկը երբէք չեմ ճանչնար : Բայց
Սիօն ամսագիրը ներքնապէս եւ արտաքինա
պէս շատ լաւ կը ճանչնամ , անոր ինչ ոգ
ւով եւ ինչ խորհրդով հաստատուած ըլլալը
ճշմարտապէս անձանց արդէն յայտնի էր , եւ
այժմալ այսպէս լինելուն ապացոյցը ինք
աճապարած է տալ :

Սիօն ամսագիրն 1861ին հայր Գարա
մուէլի խորհրդով սաղմն առաւ ընդդէմ Ազգ
վարչութեան իրաւացի շարժմանց (զոր իւր
թօթով լեղուով Ազգային յեղափոխութիւն
անուանած է) : Եւ ծնաւ այս տարի Հայր
Տիանային վաւերացմամբ : Նա՛ թէ եւ Սիօն
լեռան գազաթէն կերեւնայ , բայց իր իրա
կան եւ բարոյական կայանը հաւատաքըն
նութեան մահահունչ առեանին եւ անոր ա
ռելի խորոյկին մէջ տեղն է . . . :

Ինչ պաշտօն որ պիտի վարէր երբէմն Ե
գիպոստի մէջ Արմաւենի լրագիրը , եթէ կեանք
ունենար՝ ի չնորհա Մկրտիչ եպիսկոպոսի ,
նորն պաշտօնը սկսած է վարել Սիօնը :
այն է՝ Լսօպարի նման մոլութեան գաւալ
ները պաշտպանելու վատ ու վնասակար
գործիք մը ըլլալ , մինչեւ ցարդ Յակոբ
եանց Միաբանութեան ապօրինաւոր շարժ
մանց եւ անպիտան կացութեանը . . . նը
կատմամբ հրատարակուած տետրակներու եւ
թերթերու վրայ սեւ քօզ մը ձգելու , ի
հակիրճ բան՝ հասարակութիւնը խաբելու
գործիք մը ըլլալ . . . :

Ըսածներս պարզեմ :
Սիօնի գրիչը ծախու առնուած է , բայց
անոր քարոզած գաղափարն , սկզբունքը
(եթէ ունի) եւ կարծիքը ամոգող միաբա
նութեան կը վերաբերին , որ ըսել է անոր
մէջի ամէն գրուածոց պատասխանատու են
Ս. Յակոբեանց վանուց բոլոր այն միաբան
ները , որոնցմէ մեծ մասին մտաւոր շօշափե
լի խեղճութիւնը այս տարի անձամբ իսկ
տեսնելու բաղդը ունեցած եմ : Ոմանց հետ
մասնաւոր եւ առանձին տեսութիւն ընելով
անոնց մէջի գաղտնի եւ յայտնի դարձուած
ներուն վերահասու եղայ , անոնց ամէն վար
քըն ու բարքը զննեցի . . . :

Տեսայ որ հոն կը թագաւորէ հակառա
կութեան ոգին , մոլար գաղափարներ , թանձր
տգիտութիւն , եւ ինչ որ խաւար դարու
մնացորդն է : Ճշմարտն ըսելով՝ սիրտս արու
րեցաւ , եւ կարեկցութիւնս շարժեցաւ ա
նոնց վրայ , եւ չկրցայ անտարբեր աչօք սոսկ
նայիլ , ու չհառաչել , ըսելով միանգամայն
ոմանց՝ թէ այս ի՛նչ խեղճ ու ցաւալի վի
ճակ է , այս վանքը՝ որ իր դիրքովը , մա
մուլովը եւ նիւթական առատ տարրովը կըր
նար , եւ պէտք էր Հայ ազգին յոյս տալ :
հիմա ինք թանցը խաւարի մէջ մնացած ,
լուսոյ կը կարօտի , ու տակաւին չուզեր ըն
դունել եւ կամ չգգար . . . արդարեւ խեղճ վի
ճակ . . . :

Ճշմարտութիւնը կը պարտաւորէր զիս
վանքին այս թէ բարոյական եւ թէ մտային
խղճալի կացութիւնը հրապարակ հանել գէթ
առ ի յուզողութիւն եւ յարթութիւն անոնց . . .
Բայց նորոնտիր սրբազան Եսայի պատրիար
քին՝ վանքին բարեկարգութեան նկատմամբ
ինծի հետ ունեցած առանձնական խօսակ
ցութիւնները , ցոյց տուած ջանքերը եւ բըռ
նած . . . ընթացքը մասամբ իւր յուսալիր
ապագայ մը կը խոստանային ըստ իս . . . ուս
տի մինչեւ ցկէտ գրոյս , որ է սեպտեմբեր 26 ,
վանքին նկատմամբ առանց բառ մը գրելու ,
եւ կամ գրել տալու : Լուութիւն պահելը նա
խամնծար համարեր էի :

Սակայն , Սիօն ամսագիրին ուղղակի ին
ծի դէմ ըրած ստութեամբ լի , վատ եւ ա
նիրաւ յարձակումը՝ լուութեանս քօղը պատ
ռեց , կապը քակեց եւ վարագոյրը գլխովին
բացաւ . . . : Վասնորոյ « այլ եւս՝ վանն Սիօ
նի ոչ լռեցից , եւ վասն Նրուսողէմի պառ
պառ գոչեցից » : անա վեհանձնօրէն աշ
խարհի արդարատեանին առջեւ կեցելմ . առ
պաղէզ կը կարդամ Սիօնին , թող ելլէ եւ հրա
պարակաւ ինծի դէմ ըսածները ապացուցա
նել եւ եթէ ինծի դէմ ուշանայ . յանիրաւ յար
ձակած ըլլալը կղզայ , կը հասկընայ , (թող
չկարմրի) , ու վեհանձնօրէն հրապարակաւ
դարձեալ ետ կառնէ նէ : այն ատեն ես ալ
առ սոսկալի պակսութիւնը իր տղայութեանը
տալով կը ներեմ . ապա թէ ոչ՝ . . . ինչը
կարագրութիւնը ակներեւ եւ բացայայտ
հրատարակելու առիթ եւ իրաւունք տուած
պիտի ըլլայ :

Ուստի այս օրէն (սեպտ 26) ճիշդ երկու ա
միս պայմանաժամ կուտամ Սիօնին , եւ
կապտեմ . եթէ մինչեւ չիչեալ պայմանա
ժամը լրանալուն՝ Սիօնը ինծի դէմ ըրած

գլխովին անհրաժեշտ յարձակումը եւ սեւ սու-
տերը կամ հաստատելու, եւ ապացուցանելու,
եւ կամ վեհանձնաբար եւ առնելու չնա-
հալու անհոգ լուծիւն մը պահէ նէ, այն ատե-
նէն իրանունը պիտի չունենայ ձայն հանե-
լու, երբ տեսածս, լսածս եւ գիտցածս
գրեւ եւ ստուգեան գրողը իր տղայ ձակա-
տին վրայ ոսկեգոծել սկսիմ . . .

Եւ այն ատեն հասարակութիւնը պարզ
պիտի տեսնայ թէ ո՞վ է « հրոսակը » . . .

Քանի մը խօսք ալ առ ընթերցողս :

Երուսաղէմի մէկ երկու վարդապետաց
անբարոյականութեան նկատմամբ « Աշոտ
Բագրատունեանց » ստորագրութեամբ հրա-
տարակուած յօդուածի մը պատասխանելու
ելեր էր Սիօնը իւր Գրք թուով, բայց փո-
խանակ անոր ըսածները օրինաւոր փաստե-
րով հերքելու, իւր սրտին մէջի ատելութեան
թոյնը բոլորովին ուրիշ անձի մը՝ այսինքն իմ
վրաս թափելու յանգցներ է սեւ զրպար-
տութիւններով հանդերձ :

Սիօնը Աշոտ Բագրատունեանցի ըսածնե-
րը ջրելու համար « երկարութենէ փախեր
է » եղեր, եւ միայն այս կէտը հասարակու-
թեան հասկըցունելու եւ անմեղանձ մը վատ-
բէն նախատելու համար 155 տող յառաջա-
բանութիւնով եւ 112 տող վատաբանութիւնով
երկար յօդուած մը շաղխելու յոգնութեան
մէջ է ինկեր : Աւելի աղէկ ըրած չէ՞ր ըւ-
լար Սիօնը, մէկ երկու տողով Աշոտ Բագ-
րատունեանցին ըսածները, (եթէ սուտ էին)
հերքէր եւ այսչափ երկար քաջքնուքներու
մէջ չթափառեր : միթէ չէ՞ր գիտեր որ ա-
նհրաւ տեղը մարդոյ պատուոյ դպչող լրա-
գիր մը՝ Տպագրական պատժական օրինաց
ենթակայ կըլլայ . . .

« Միաբանութիւնը՝ մինչեւ հիմա իրեն
դէմ գրուածներուն լուծեամբ կը տանի ե-
ղեր, պատճառը, որ Սիօնի էջերը անախորժ
վէճերու ասպարէզ ընել չուզէր » եղեր,
բայց սեւ զրպարտութեանց եւ անհրաւ յար-
ձակմանց ասպարէզ կընէ, որոյ նկատմամբ
վերոյիշեալ պայմանաժամը լրանալուն՝ պիտի
խօսիմ . . . որ գէթ իրեն խրատ ըլլայ եւ
հասարակութիւնը խաբելու շանդգնի այ-
տուհեան :

Մնամ ես

Աշոտ Բագրատունեանցը չձանչցող « Պէ-
տէքի Անգղիական դպրոցի աշակերտներէն »
եղող . « Հանդէսի մը գործակալութիւն ընող »
« անցեալ տարի » Երուսաղէմ եկող եւ « Պ.
Գառ. ին » ընկերն եղող, ու այժմ Սիօնի սեւ
ստուգեանց դէմ բողոքողս :

— Պու կիւնլէրտէ Պէյ-օղլու տա քա-
բուլարըն նիւմէրօլարը տէյիշիլմէքտէ օ-
լուպ, վէ պիզ իսէ միւշթէրիլէրիմիզին
ղաղթթալարընը հալեալ էսկի նիւմէրօլար
մուծիպինձէ կէօնտէրմէքտէ օլտուղու-
մուզտան, վէ թապիսթիլէ եանլոյլոգ
վուպու պուլաճաղընտան, եէնի նիւմէ-
րօլարընը պիտիլմէլէրինի ըէճա իտէրիզ :

Պիզիմ պուլուլուտուղումուզ Լէվանթ
Հէրալտըն թապիսանէսի նիւմէրօսու տա-
խի տէյիշիլմիշ օլտուղուլուտան, շիմիտէն
սանրա 467 նիւմէրօլու տէյի եաղըմմար

լազըմ կէլէճէյինի իխթար իաէրիզ :

Չարչըտա պազարտա թէմէլլի եէրի
պուլուլումաներպտա, դաղթթամըպը օգու-
մանա արզուքէշ պուլուլուտուղալարը հալ-
տէ, եալընըզ էլէրինէ գօլայլըզլա կէչ-
մէսինի տիւշիւնէրէք սարթը նազար ի-
տէնլէրէ խապէր վէրիլիզ քի, խանէ եա
մահէլէրի նիւմէրօսուլու խապէր վէր-
տիլէրինտէ, բօլթա բարասը քէնտի իւ-
զէրիմիզէ օլտուղու թազալիտէ հէր կիւն
կէօնտէրմէյէ հազըրըզ :

— Պու կիւնլէրտէ Լօնտրաւտան ալը-
նան թէլէկրաշլարա կէօրէ, պէեազ մալ
պիլ պուլուլուգ բէննի իւթէ գօյմուշ, վէ
90 պին պալեա բաւուգ սաթըմըշ տըր :

ՆԵՎԻՅՅԷ

Պու կիւնլէրտէ Ֆրանսըզ զաղթթալա-
րընտան պիլիսինտէ շու տիգզաթա շա-
եան պիլ մատտէ օգուլմուշ տուր : շէյ-
լէ քի, Լիլ շէհրի հիւքիւմէթի թարա-
շընտան, մէմէքթի իշինտէ տօմուզ,
էօրտէք, թափուգ, վէ պուլլարա տայիլ
սայիլ հայվանաթըն պէսլէնիլմէսի, թէ-
միզ լիւէ գարշը տըր տէնիլէրէք եասագ
խտիլմիշ, վէ քիմքի մէզքիւր հայվանլար-
տան պէսլէմէք իսթէր իսէ, հիւքիւմէթ
թարաշընտան ըուխաթ թահսիլ իթ-
մէսինի լազըմ կէլէճէյի խապէր վէրիւ-
միշ տըր :

Պիզ պու թէնպիհի օգուտուղումուզ-
աա, իսթանպօլ կիպի պիլ մէմէքթիտէ
մէզքիւր հայվանլարըն բիսիլէրինտէն
վազ կէչտիք, խուսուսիլէ սօգազալը-
մըզըն հէր կիւն վէ հէր սաաթ բիսիլի-
նի մուծիպ օլմագտա օլուպ, վէ հիշ պիլ
Ֆայիտէսի պուլուլուման քէօրէլէրտէն
տախի գուլթուլումաղըմըզ խաթըրմը-
զա կէլմիշ տըր :

Իսթանպօլուլու հոփասը վագաա զայթթ
ալեա տըլ, լաքին էկէրչի թէմիզ լիւէ
տիգզաթ ու իգտամ օլուլումագ օլսա,
տահա զիեաալ վէ բէք չօգ զիեաալ
ալեա օլաճաղընտա շիւքէ եօգ աուր :

Պաշգա բիսիլէրի պէր թարաշ իտէ-
լիմ, եալընըզ քէօրէլէրտէն, գանն իաէ-
րիզ կիճէտէ լաագալը երկիլմի պէշ պին
օգգա բիսիլէ գուհուլա կէլմէքտէ տըր :

ՄԱՆՁԷՍԹԵՐ ԲԻՅԱԶԱՍԸ

Աւգիւստ 25 - Եղր - Եւլէ

Պու սօն պիլ գաշ կիւն միւտտէթինտէ
Լիվրփուլտա օլան խայլի ախգուլթա, վէ
իշէնմէմիշ մաթաըն գըյմէթէ եիւքսէլմէսի
պու կիւն փիաշամըզ զայթթ թէնսիլ իթ-
մէքտէ տըրլէր : պա խուսուս իփիլքէ տ-
լէսալիլէ կէչէն հաթթատան զիաալ սաթը
օլմուշ տուր :

Հինտ իփիլի հիւմաա կիւնքի ֆիաթըն-
տան իպրաաա 1-4 բէնա զիաալիլէ արա-

նըլմագտա իսէտէ, ֆապրիգաթօրլար զիա-
ալ ֆիաթ պուլմագ իւմիլիլէ սագլաաղ-
լարընտան, պուլաաա չօգ ախգուլթա օլ-
մամըշ տըր : Պիւքիլմիշ վէ սու իփիլքիլէրին
16-30 նիւմէրօսուլուտան չօգ արանլմագտա
օլուպ, կէչէն շարշմպիհտէն պէրի լիպրէտէ
1-3 բէնա զիեաալ ֆիաթլա էբէյի սաթը-
մագտա տըր : Աշաղը նիւմէրօլուլար գաղի
պիլ հալտէ գալմագտէ տըրլէր իսէտէ, ֆի-
աթճա իգտիեաալ պուլմագտա մէլլէրի վար տըր :

Պէզէ բէք ազ խահիշ վար տըր : Կէօմ-
լէքիւք պէզլէր վէ մէրմէրի տիւլպէնալէր
հազընտա քէսաալըզ օլուպ, ֆիաթճա չօգ
ֆարգը եօգ տուր :

ԼԻՎԸՐԲՈՒԼ ԲԱՄՈՒԳ ԲԻՅԱԶԱՍԸ

Այլ Եւլէ

Պու կիւն բէք չօգ ախգուլթա օլուպ : Ա-
մէրիգա բամուղուլու ֆիաթլարը սաթըն-
լարա զիեաալ զըտա կէօրիւմէքտէ իտիլէր,
ֆագաթ սայիլ եէրլէրին քի գապի պիլ հալ-
տէ իտիլէր :

Պու կիւնքի սաթը 45 պին պալեա օ-
լուպ, 7 պին մատրապաղար իլէ տիշարը
իշին տըր :

Պա - Կիւն Գիւլլէր :

Օրթա Պուլու	45-4	բէնա
Մօպիլ	44	»
Օրլէան	44-4	»
Ալեա ալըզ Մըսըր	48-4	»
Պէրնամ	16	
Տօլարա Սուրաթ	9-2	»
Պէնկալ	7	»

ԼԻՎԸՐԲՈՒԼ ԶԱՐԴԵՄՊԻՀ

(Միւս - Եւլէ)

Սպա 2 - Եւլէ 15 - Եւլէ

Պու կիւն բամուղ իշին չօգ խահիշ վար
տըր : 20 պին պալեա սաթըմըշ օլուպ, 8
պին մատրապաղար վէ տիշարը իշին տըր :

Օրթա Ամբիգան	15-4	բէնա
Ալեա Մըսըր	19	»
Տօլարա Սուրաթ	9-4	»

ԱՀՎԱԸ

Գ Ա Յ Ս Ե Ր Ի Յ Ե

ՆԱԶԱՐԵՍ Ս . ԹԵԼԼԱԼԵԱՆ

Թ Ե Ե Լ Ի Ծ Ի

Գըրգ սէքիզ սահիթէտէն միւրէթթէպ
ու ֆագ պիլ բիսալէ տըր պու :

Մէզքիւր բիսալտէ Գայսէրիլէճէ
պազը հալլէրտէն պահս օլուլմուշ օլուպ,
վէ քէնտի ալէյհիլիտէ սիթէմէր տախի
կէօրիւլմիշ իսէտէ, գաթէն ճէվապը տա-
խի պիլիլքտէ վէրիլմիշ օլտուղուլուտան,
էհի մէրագըն օգուլմասըն տալթի իտէ-
րիզ :

Մէզքիւր բէսալէ 3 էր զղըրուշա սա-
թըմագտա տըր :

ՍԱՀԻԳ ՂԱԶԷԹԱ

ԿԱՐԱԳԵՏ 8. ՓԱՆՈՅԵԱՆ

ԼԵՎԱՆՔ ՀԵՐԱԼՏԸՆ ԹԱՊԱՆԵՍԻՆԵԻ
ԳԵՐ-ԳԼԵԻՍ ԵՐԸՈՒ ԵՐԸՈՒ, ՅՈՐԸՈՒՅ ԱԳՈՒԼԸ
ԳԵՐԱԵՐԸՈՒ ԳԱՐԸԸՈՒ ԵՐԸՈՒ 349 :